

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
Nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stoip. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2030, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.348
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Naše zadeve

Ženeva, marca 1929.

Med te je na sedanjem zasedanju Sveta Društva narodov spadalo tudi manjšinsko vprašanje. Nismo sicer bili direktno prizadeti, kajti od narodnih manjšin, ki žive v naši državi, se pred Svetom Društva narodov ne nahaja niti ena pritožba. Najlepši dokaz, da se pri nas ne dela razlika med člani manjšine in drugimi državljani. Vsi imajo v naši domovini enake pravice in seveda tudi enake dolžnosti. Na tem stališču so stale doslej skoro vse naše vlade. Posebnih privilegijev se seveda ni mogoče dovoliti nobeni manjšini. Bili pa so slučaji, da so n. pr. madjarski mednarodni agitatorji zahtevali za peščico svojih ljudi pri nas pravice, ki jih na Madjarskem niti lastni državljani nimajo, da ne govorimo o zatiranju slovanskih manjšin.

Prizadeti pa smo bili v toliko, ker je tudi naša država svoj čas podpisala konvencije o zaščiti manjšin. Z ozirom na zahtevo, da se naj doslej uveljavljeni način o postopanju s pritožbami manjšin spremeni in da naj se morda tudi same odredbe konvencij razširijo in poglobijo, smo seveda morali povedati svoje stališče.

V sporazumu z našimi zavezniki Male antante, s Poljsko in Grčijo, ki so vezani z enakimi konvencijami, smo storili skupne korake v zaščito suverenih pravic neodvisnih držav. Za slučaj, da bi se v Svetu pričelo razpravljati meritorno o tem problemu, sta dobila zastopnika Poljske in Rumunije, ki je v imenu Male antante bila izvoljena za člana Sveta, točna navodila za zastopanje skupnih interesov te skupine držav.

Ta skupni nastop je znova potrdil kompaktnost Male antante in njeno prijateljsko s Poljsko in Grčijo. Ta skupina prijateljskih držav bo tudi v bodoče v vseh vprašanjih, ki se tičejo manjšinskega problema, nastopala enotno. Želeti je samo, da bi se ta sloga med Malo antanto, Poljsko in Grčijo še poglobila in da bi se v bodoče manifestirala tudi pri razpravah o drugih mednarodnih vprašanjih. Ker je že ta prvi nastop napravil najboljši vtis in imel tudi lep uspeh, smo opazili pri odgovornih zastopnikih omenjenih držav živahno voljo, da se to soglasje tudi formalno razširi.

Posebno je to prišlo do izraza pri pogajanjih med zastopniki naše države in Grške. Med obema državama se že leta vršijo pogajanja za sklenitev raznih konvencij, ki bi uredile predvsem medsebojne gospodarske razmere in obmejni promet. Za kako važna vprašanja gre pri tem, je dokaz že samo dejstvo, da je radi teh konvencij bil svojčas grški diktator Pangalos postavljen pred izredno sodišče, čez, da je z njimi kršil suverenost grške države. Kljub tej občutljivosti Grkov se je posrečilo doseči sporazum za šest konvencij: 1. o t. zv. svobodni zoni v solunskem pristanišču; 2. o poštne in brzojavne prometu; 3. o carinah in o carinjenju; 4. o železniškem prometu; 5. o hilendarskem samostanu in 6. o tolmačenju vseh omenjenih konvencij v njihovem praktičnem izvajanju.

Istočasno s pogajanjimi o teh čisto gospodarskih vprašanjih sta se zunanja ministra obeh držav razgovarjala tudi o ureditvi političnega razmerja med Grčijo in Jugoslavijo. Uspeh je bil ta, da sta se g. Kafandaris in g. dr. Kumanudi načelno sporazumela, da se med obema državama sklene prijateljska pogodba za mirno reševanje vseh sporov. Že sam ta načelen sporazum je dokaz, da med obema sosednima balkanskima državama ni nobenih nasprotij, ki bi mogla kaliti tradicionalno prijateljstvo. Drugo je seveda vprašanje, kako podrobni določbe te pogodbe. Sklepanje takih prijateljskih pogodb je v poslednjem času prešlo naravnost v manjše. Za to imamo številne primere o vsebini takih paktov. Sama Grčija je nedavno sklenila z Italijo tako pogodbo, ki je po obsežnosti glede arbitraže prekosila vse dosedanje. Ni skoraj nobene zadeve, ki bi v slučaju, da bi se direktno ne sporazumeli, ne prišla pred mednarodno razsodišče. Taka obširnost odredb o razsodišču je razumljiva. Vsaka velesila si lahko privoščiti tako velikodušnost napram manjši državi, ki jo seveda rada in jo tudi mora sprejeti, posebno če ima take izkušnje kakor jih je imela Grška v znani krški aferi. Pri sklepanju slične pogodbe med Grčijo in Jugoslavijo pa gre predvsem za potrditev starih prijateljskih zvez in za uvrstitve medsebojnega zupanja, ki mora vladati med sosedmi. Težjih političnih nasprotij med nami in Grki doslej

Danes se sestane zakonodajni svet

Belgrad, 13. marca. (Tel. »Slov.«) Jutri se bo sestal stalni zakonodajni svet. Večina članov je že danes prispela v Belgrad. Iz njihovih vrst smo zvedeli, da proračun za l. 1929/30. ne pride pred vrhovni zakonodajni svet. Pač pa je možno in verjetno, da pride pred ta forum finančni zakon.

Dnevni red jutrišnje seje bo kratek. Obsegal bo samo formalnosti.

Med prvimi zakoni, ki pridejo pred ta svet, so **advokatski zakon in državnopravniški zakon**. Govori se, da je predložen vrhovnemu zakonodajnemu svetu tudi **zakon o pra-**

voslavni cerkvi. Sveti sinad je na stališču, da zastopa večino svojih vernikov in se torej ni ozirati na posamezne pritožbe bosanskih laikov. Tudi ministrstvo za vere se je strinjalo s tem in je poslalo odločitev vrhovnemu zakonodajnemu svetu. Nadalje je predložen **zakon o obči upravi in o disciplinskem postopanju**. Oba načrta je izdelala posebna stalna komisija v notranjem ministrstvu. Zakonodajni svet se ne bo sestal v bivših prostorih vladnega predsedništva, kjer je dosedaj vlada imela svoje seje, ampak v spodnji dvorani zunanjega ministrstva.

Nov sporazum v Pirotu

Olajšanje železniškega in brzojavnega prometa z Bolgarsko

Pirot, 13. marca. (Tel. Slov.) Dopoldne se je vršila 9. redna seja mešane komisije. Razpravljala je o vprašanju olajšav železniškega prometa in brzojavnih zvez med Jugoslavijo in Bolgarijo. Komunikacije pravi: Mešana komisija je razpravljala na današnji seji o desetih točkah, ki se tičejo olajšanja železniškega prometa in

vpostavitvi brzojavne zveze med Sofijo in Belgradom. V tem pogledu je komisija dosegla popoln sporazum. Razen tega so člani komisije podpisali konvencijavno besedilo zapisnika o dosedanjih osmih sejah. Jutri se bo razpravljalo o sredstvih, ki so potrebna za boljši red in večjo varnost na meji.

Gozdne afere naj se razčistijo

Troje predlogov glede uprave državnih posestev

Belgrad, 13. marca. (Tel. »Slov.«) Komisija za pregledovanje dolgoročnih pogodb v gozdarskem ministrstvu je končala svoje delo. Njeno poročilo ministrstvu je stilizirano. V njem se ugotavlja, da je pod težo gozdnih afer in govoric, nastalih o teh aferah, naša lesna industrija zelo trpela. Bivša skupščinska anketa komisija ni postopala niti objektivno, niti po nalogu, ki ga je dobila od skupščine, niti ni imela pravih informacij. Skupščinska anketa je hotela izračunati čim večjo škodo, ki da je nastala pri sklepanju teh pogodb za državo. Ministrska komisija je prišla na podlagi strogega proučevanja do drugih rezultatov. V poročilu se nahajajo predlogi, kako naj lesna industrija zopet pride do normalnih odnosov z upravo. **Gozdne afere naj se gospodarstvu na ljubo brezpogojno v celoti razčistijo.**

V celotnem poročilu se obravnava vprašanje državne režije. Vobče teoretično in praktično so tri naziranja. Po enem se trdi,

naj bi država sploh ne imela takih obratov v lastni režiji, ker doslej ni dosegla zadovoljivih uspehov. Drugi se zavzemajo za državno režijo, toda le v okviru gotovih mej, kolikor je namreč režija v zvezi z pogodovanjem. **Baš pogodovanje našega golega sveta je velike važnosti, da bi bilo nujno potrebno investirati več milijonov, da bi se naš Kras, zlasti kraji v južni Srbiji, zasadili z mladim drevjem.** Tretji so mnenja, da naj država obdrži sistem lastne režije, in torej sama seka, predeluje, prodaja les kot navaden trgovec.

V gozdarskem ministrstvu so v tem oziru mnenja še deljena. Zdi se, da se bo končno sprejelo načelo, da naj se tam, kjer stvari poslujejo v redu in kjer je obča uprava urejena, ohrani državna režija, ker je prinesla zadovoljive uspehe. Kjer pa jih ni in so bile bilance pasivne, naj se ohrani le minimalna režija, drugo naj se izroči zasebni iniciativi.

Posledice zime na železnicah

Belgrad, 13. marca. (Tel. Slov.) Zadnji zameti, narastla voda in led so ovire, ki so prizadejale našemu gospodarstvu velik zastoj. Radi tega zastoja so gospodarski krogi v zamudi s svojimi dobavami. Vrhutega je prišla nujna potreba, da je moralo ministrstvo za prvo potrebo odrediti vagone za prevoz hrane za pasivne kraje in kurivo vsake vrste. Tako se je zgodilo, da so industrijske panoge za dobave ostale brez vagonov. V prometnem ministrstvu se je vse storilo, da bi se popravilo, kar se je zamudilo. Vendar pa bo trajalo še nekaj mesecev, da pride ves promet v normalni tir. Vse oblasti se s tem vprašanjem najintenzivneje bavijo. Industrijski krogi računajo, da se bo promet vsaj deloma olajšal s tem, ko se stali led in se prične rečna plovba.

Kombinacije o redukciji ministrstev

Belgrad, 13. marca. (Tel. Slov.) Ker se bliža čas, ko bo stopilo v aktualen stadij vprašanje združitve posameznih ministrstev, se nadaljujejo kombinacije, katera ministrstva naj se ukinejo oziroma spojijo z drugimi. Danes se je trdovratno trdilo, da obstoja namera, da se bosta združili ministrstvo za agrarno reformo in ministrstvo za zdravstvo v ministrstvo za socialno politiko, čez da imata ministrstvo za agrarno reformo in ministrstvo za socialno politiko mnogo socialnih elementov in da ti ministrstvu skupaj tvorita celoto. Glede ukinitve ministrstva za vere oziroma spojitve s prosvetnim ministrstvom se naglašja, da ima ministrstvo za vere velike naloge pred seboj, kot so: ureditev medverskih, verskih in versko-mednarod. odnosov. Zato je obstoj tega ministrstva potreben.

ni bilo in zato bo tudi prijateljski pakt temu primeren.

Vprašanje Belja, tega velikanskega poselitva bivšega habsburškega nadvojvode Friedricha, je bilo med točkami dnevnega reda 54. zasedanja. Friedrich, sedaj madjarski državljani in eden od pretendentov na madjarski prestol, je vložil pri mednarodnem sodišču v Haagu tožbo proti naši državi, ker je posestvo vzela pod svojo upravo. Naša država je to storila na podlagi jasnih določil mirovnih pogodb. Zato tudi ni priznala kompetence habsburškega sodišča. Madjarska vlada je radi tega zahtevala, da se o tem razpravlja pred Svetom. Neposredno pred zasedanjem pa je madjarska vlada prosila našo vlado, da naj se razprava pred Svetom odloži do junija. Ker so se z ozirom na že itak obsežen dnevni red pojavile take želje tudi od drugih strani, je naša vlada ugodila. Popolnoma netočne pa so vesti, da se bodo o tem vršila sedaj neposredna pogajanja med Budimpešto

in Belgradom. Nimamo prav nobenega poudara niti vzroka o vprašanju Belja pogajati se z madjarsko vlado. Ta zadeva je nedvoumno rešena z mirovnimi pogodbami. Mi smo se teh odredb striktno držali, zato niso potrebne nikake nove razprave pred razsodiščem ali kakim drugim forumom.

Razen o teh konkretnih vprašanjih je vodja naše delegacije, zastopnik zunanjega ministra, dr. Kumanudi v razgovorih z evropskimi državami razpravljal seveda tudi o drugih problemih naše zunanje politike. Njegovi sestanki z Briandom so bili predmet živahnih komentarjev, kakor tudi njegovih razgovorih z bolgarskim zunanjim ministrom Burvovom.

Sploh so predstavniki naše države takrat pokazali v družbi mednarodne diplomacije veliko iniciativnosti in življenja. Upamo, da so v delu za interese naše domovine imeli tudi uspeha.

Venizelos o pogodbi z Jugoslavijo

Atene, 13. marca. (Tel. »Slov.«) Venizelos je izjavil, da se je glede grško-jugoslovanskih izvršilnih protokolov o svobodni coni v Solunu že danes doseglo soglasje. Sporazum bo podpisan jutri ali pojutrišnjem, razen če bi stranki rajši hoteli, da se podpiše skupno s prijateljsko pogodbo v Ženevi. O formalni redakciji nekaterih določb prijateljske pogodbe so se pojavile nekatere težkoče. Možno je, da se bo pogodba v Ženevi samo parafirala, ne pa podpisala. Pogodba bo veljala pet let in se ne bo razlikovala od grško-italijanske pogodbe.

Kako dvigniti izvoz jaje

Belgrad, 13. marca. (Tel. Slov.) Kmetijsko ministrstvo je pozvalo za 15. marca na konferenco izvoznike jaje preko Sušaka, da se enkrat temeljito obravnava vprašanje, kje so vzroki katastrofalnemu padanju našega izvoza jaje. Povod za to konferenco je dala švicarska odredba, ki določa, da mora biti vsako jajce, ki se uvozi v Švico, kontrolirano in žigosano, da se ugotovi njegov izvor. Naša država bo po tem zgledu uvedla enako kontrolo in bo ne samo lahko pregledala uspeh, ampak tudi dognala, kako poslujejo izvozniki vobče in sicer glede kvalitete in sortiranja jaje.

Izvoz naših jajc se manjša, ker pada kvaliteta jajc od leta do leta. Statistika je ugotovila, da je izvoz jajc padel od 644 na 466 milijonov Din. Dosedaj smo bili na svetu na tretjem mestu glede tega izvoza. Sedaj so pred nami Rusija, Bolgarija in celo Kitajska, ki je glavni eksportni trg za Anglijo.

Konferenca bo obravnavala vsa sredstva, da se glede sortiranja, kontrole in pojačanja izvoza ukrene vse, da dosežemo vsaj prejšnjo višino.

Delo na državljskem zakoniku

V pravosodnem ministrstvu zaseda vsak dan komisija za izdelavo državljskega zakonika. Dosedaj so dovršeni ti oddelki: o stvarnem pravu, o nasledstvenem pravu, o zastarelosti in sedaj je v razpravi obligacijsko pravo. Komisija se je zelo dolgo mudila pri zakonskem pravu, a ni prišlo do soglasja. Ker je ostalo vprašanje zakonskega prava še odprto, zato tudi ni mogla pričeti komisija obravnavati rodbinskega prava. In dokler ne bo rešeno, kakšen bo odnos starišev do otrok, tako dolgo se tudi ne more pričeti razprava o rodbinskem pravu. Ko dovrši komisija obligacijsko pravo, bo prešla na ostale dele državljskega zakonika. Izdelati ima še ta poglavja: o varstvu in skrbništvu, o pobijanju pravnih poslov izven konkursa, oddelek o zemljiški knjigi in splošne odredbe. Komisijo, ki izdeluje državljski zakonik, tvorijo gospodje: prof. belgrajske univerze dr. Dragoljub Arandjelović, prof. belgrajske univerze Z. Perić, prof. belgrajske univerze Spasojević, advokat Dobra Petković, profesor ljubljanske univerze dr. Krek in profesor zagrebske univerze dr. Maurević. Tajnik komisije je g. Nikolaj Pasarukov.

Belgrajske vesti

Upokojitve. Ivan Gantar, šolski upravitelj v Orehovici pri Novem mestu, Janko Baraga, šolski upravitelj v Koroški Belji, Ivan Habiht, šolski upravitelj v Radivojevcih pri Dol. Lendavi, Peter Loparnik, učitelj v Mariboru, Josip Rakovšek, šolski upravitelj v Lembergu, Franc Čuk, šolski upravitelj v Dolnem, Karolina Mikuš, učiteljica v Mariboru, Ana Krulc, učiteljica pri Sv. Marjeti niže Ptuja, Angela Milčinski, upraviteljica v Mariboru.

Kmetijska družba v Ljubljani in Zveza hrvatskih kmetijskih zadrug sta sprejeti za članici Oblastne zadruge za kmetijski kredit v Zagrebu.

Stalna katastrska komisija, ki naj ugotovi količnik čistega katastrskega donosa za posamezne okraje v Bosni in Hercegovini, se bo sestala 18. marca v Belgradu v glavnem ravnateljstvu.

Stanje ledu. Od Dunaja do Džerdapa blizu Negotina ledu stoji. Pri Džerdapu ga vojaštvo razstreljuje z minami. Na Savi pri Sisku ni ledu, pač pa pri Jasenovcu. Okolica Prusnice je brez ledu. Prav tako Domaljevec. Led stoji pri Novem gradu. V okolici Mišare se je pričel premikati. Pod Šabcem pa se kopičijo velike množine ledu.

Izenačenje šolstva

Ena glavnih nalog prosvetnega ministrstva je, da izvede izenačenje šolstva v vsej državi. V ta namen se pripravljajo novi zakonski načrti in tako smo včeraj navedli načrt novega srednjega šolskega zakona. Poleg tega pa je pripravljen tudi že več drugih zakonskih načrtov, ki so vsi največje važnosti za razvoj našega šolstva.

Zakonski načrt o univerzah

Je že gotov. Ni pa ta zakonski načrt sedaj niti najmanj aktuelen, ker se bo to vprašanje ponovno proučevalo.

Drugi izdelani načrti.

Tudi zakon o učiteljskih je že gotov. Po tem načinu bodo znašali stroški za učiteljska 20 milijonov Din in bodo povišane profesorjem na učiteljskih plače.

Zakon o avtorskem pravu

Je malone že gotov. Njegove odredbe so znane že iz prejšnjih načrtov.

Zakonski načrt o narodnih gledališčih je izdelan, toda njegovo besedilo še ni definitivno določeno, ker bi bili po tem načrtu potrebni novi izdatki.

Tudi zakon o muzejih je dovršen. Kakor smo poučeni, bodo s temi zakoni vsi muzeji popolnoma zasigurani.

Reorganizacija prosvetnega ministrstva.

Izdelana je nova uredba o reorganizaciji prosvetnega ministrstva. Se ne izdelana so samo določila glede nadzorstva nad posameznimi šolskimi in prosvetnimi institucijami. To vprašanje bo mogoče rešiti šele takrat, ko bo definitivno določeno, kako se ima izvršiti upravna razdelitev države.

Novi pravilnik o glavnem prosvetnem svetu in njegovih funkcijah bo omogočil njegovo še plodonosnejše delovanje.

Zakon o učnih knjigah.

»Vreme«, ki o vsem tem poroča, piše: Ni dvoma, da je bil pri nas vedno potreben edinstven zakon o šolskih knjigah. V svrhu čim hitrejšega in uspešnejšega izenačenja pouka bi se moralo to vprašanje rešiti že prve dni našega skupnega življenja. Nova vlada je podvzela vse korake, da se sedaj čim to vprašanje na najbolj ugoden način. V prosvetnem ministrstvu je že pregledan zakonski načrt, po katerem bo vse šolske knjige založila izključno samo država.

Solske knjige za ljudske in srednje šole se bodo uporabljale na vseh šolah v državi in tiškele se bodo posebej v srbsko-hrvatskem in v slovenskem pravopisu. Tako bodo knjige znatno cenejše, boljše izdelane in vrhu tega bo imela država na leto 25 do 30 milijonov dohodkov. Ti dohodki se bodo uporabili izključno samo za izdatke iz prosvetnega resora, dočim bodo revni otroci dobivali po ljudskih in srednjih šolah po možnosti knjige zastoni.

Na ta način bo doseženo dvoje stvari: prvič bo izenačeno šolstvo, drugič pa bo šolska knjiga znatno cenejša.

Ko bo novi načrt uzakonjen, se more pričakovati, da bodo nove šolske knjige uvedene najkasneje v dveh letih. S tem korakom prosvetnega ministrstva ne bodo zadovoljni književni zalagatelji, ker bodo izgubili del svojih dohodkov. Ogromna večina knjigarnarjev-prodajalcev pa se čisto strinja s tem načrtom, od katerega bosta imela pouk in razprodaja korist.

Kakor smo obveščeni, se ne bo hitelo z definitivnim sprejemom tega zakona, ker se mora najprej določiti, kako naj bodo nove šol. knjige izdelane. Po sedanjem načrtu se bodo razpisali za vse šolske knjige vsako četrto leto novi natečaji, za katere se morejo prijaviti stari in novi pisci. Natečaji morejo biti razpisani tudi preje, če se pokaže potreba.

Pisatelji šolskih knjig, katere bo komisija odobrila, bodo odlično honorirani za svoje delo.

Osiček hoče apelacijsko sodišče

Osiček, 13. marca. (Tel. »Slov.«) Osječki župan je sklical anketo uglednih meščanov, na kateri se bo razpravljalo o tem, da bi se v Osijeku ustanovilo apelacijsko sodišče, da katerega ima po županovem mnenju mesto pravico.

Zagrebske vesti

Zagreb, 13. marca. (Tel. »Slov.«) Ob priliki kongresa zdravniškega društva se bo vršila v prostorih zagrebskega velesejma higijenska razstava.

Uradniško vprašanje. »Obzor« polemizira s »Slovenčevim« člankom, ki ga je nedavno napisal dr. Gosar o uradniškem vprašanju. »Obzor« se postavlja na stališče, ki ga je zavzel v »Slovencu« o tem vprašanju Franc Erjavec.

Uradni pregled zagrebskih pekarij. Mestno glavarstvo je dalo pregledati zagrebske pekarije, ker so se množile pritožbe zoper peke. Pri pregledu se je ugotovilo, da je 42 pekarij v redu, v 23 pa so se ugotovili prestopki zoper higijenske predpise in da so pekli slab kruh. Dvoje pekov pride radi težkih pregreškov pred sodišče.

Pogajanja za delavsko zavarovanje s Francijo. V Franciji je okrog 20.000 delavcev, ki so rudarji in sezonski delavci na polju. Da bi se zanje doseglo pravno zavarovanje, se vrše med Belgradom in Parizom pogajanja. Za pogajanja je z naše strani pooblaščen naš pariski generalni konzul Janković. Posebne delegacije strokovnjakov torej ne bo.

Odkrita nova zarota proti Kemalu

Voditeljica zarote Turkinja Kadri Hanum

Carigrad, 13. marca. (Tel. »Slov.«) »Djunhuri« poroča, da so odkrili zaroto proti Kemal paši. Turška dama iz odlične rodbine z imenom Kadri Hanum, ki je bila že enkrat zaprta radi suma, da je nameravala izvršiti atentat proti Kemalu, pa je morala biti oproščena radi pomanjkanja dokazov, je sedaj po zopetni aretaciji priznala, da je skupno z dvema Armencema in dvema Turkoma pripravljala na Kemal pašo atentat. Policija je že

aretirala oba Armence, od katerih je eden zobozdravnik, oba Turka pa sta zbežala v inozemstvo, od katerih pa so enega z imenom Osman prijeli v Romuniji in že izročili Turčiji, drugi z imenom Ferdi, katerega smatrajo turški listi za voditelja zarote, pa se baje nahaja na Dunaju, vendar ne bo izročen, ker med Avstrijo in Turčijo ni nobene pogodbe za izročitev.

Trocki se naseli v Franciji?

Kupil si je lepo vilo - Pristaši Trockega bodo izgnani v Turčijo

Zeneva, 13. marca. (Tel. Slov.) V Bernu se izjavlja, da tam dosedaj ni bila vložena nobena prošnja Trockega za dovoljenje bivanja v Montani v kantonu Walli.

Paris, 13. marca. (Tel. Slov.) »Petit Parisien« javlja, da se hoče Trocki naseliti v Franciji in da je kupil hišo v Tarassacu pri Montpellieru. Med 1. in 20. marcem bo potoval v Svico in tam čakal na rešitev prošnje iz Francije. V nekem hotelu v Nizzi je najel sobe, kjer bo počakal, da se uredi hiša v Tarassacu.

London, 13. marca. (Tel. Slov.) Iz Carigrada se javlja, da je sovjetska vlada prosila vlado v Angori, da se dovoli nastanitev 60 pristavcev Trockega, za katere bo plačala vse stroške bivanja. Emigrante bodo najbrže nastanili v Sinopu v Mali Aziji.

Carigrad, 13. marca. (Tel. Slov.) Trocki se je v terek zvečer in sredo zjutraj v svojem hotelu razgovarjal z odvetnikom, ki je došel iz Pariza. Svoje sobe dosedaj ni zapustil, pač pa često izhajata iz hotela njegova soproga in sin.

Trocki se je dal gladko obriti, tako da ga skoro ni poznati in piše od jutra do večera knjigo proti svojim nasprotnikom v Moskvi. Iz Nemčije dobiva mnogoštevilne dopise. Ker se zavlačuje odločitev nemške vlade o njegovem bivanju v Nemčiji, je zelo nevoljen.

Pred likvidacijo mehiške vstaje

Newyork, 13. marca. (Tel. »Slov.«) General Simon Aguirre, brat voditelja vstajev v Veracruzu, je bil po vojnem sodišču obsojen in ponoči od torka na sredo ustreljen. Njegovega brata še niso mogli ujeti. Glavna vojska Callesa je prodrla do mesta Rio Gran-

de, 150 milj južno od trdnjave Torreon, kjer se vstaji pripravljajo na obrambo. Na pohodu iz Sonore v Chihuahua se je uprl 1500 vstajev, ki so se v obmejnem mestu Naco udali vladnim četam.

Po rešitvi rimskega vprašanja

Rim, 13. marca. (Tel. Slov.) V zakonskem načrtu o izvedbi lateranskih pogodb, ki ga je danes odobrili ministrski svet, se navaja, da je razlastitev, ki je potrebna za izvedbo, stvar javnega interesa. Zakon stopi v veljavo, ko se izmenjajo ratifikacije. Objava razlogov tega zakonskega načrta in besedila lateranskih listin se bo izvršila, kakor se napoveduje, jutri. Ta zakon bo spadal med prve, ki jih bi ratificiral novi parlament. Ratifikacijske listine se bodo izmenjale najbrže v nedeljo pred vnebohodom Papeža bo dal svoj prvi blagoslov izven cerkve sv. Petra na praznik vnebohoda, za kar se že delajo priprave. Za papeža bodo pripravili poseben oder, h kateremu ga bodo nesli v nosilnici, da bo podal blagoslov.

Angleške volitve koncem maja

London, 13. marca. (Tel. Slov.) Vlada je že sklenila, da razpusti parlament začetkom maja in razpiše nove volitve na 29. ali 30. maja. Dekret o razpustu mora podpisati kralj. Te volitve se bo prvič udeležilo 5 milijonov ženskih volivcev.

V Avstriji jeseni volitve

Dunaj, 13. marca. (Tel. »Slov.«) Načelnik krščansko-socialne stranke in voditelj dunajskih krščanskih socialcev Kunschak je izjavil na nekem shodu, da se volitve ne morejo razpisati za mesec maj, ker se je treba držati gotovih rokov. Ni pa izključeno, da se ne bi vršile volitve jeseni. Volitve za krščanske socialce niso nobeno strašilo, ker so v pretekli vladni dobi popolnoma in pošteno izvršili svojo dolžnost v vladi in narodnem svetu. Volitve jeseni bi se vršile s parolo zaščite najemnikov. Izključeno je odrediti ljudsko glasovanje samo radi vprašanja zaščite najemnikov.

Chamberlain o izpraznitvi Porenja

London, 13. marca. (Tel. »Slov.«) Chamberlain je izjavil v poslanski zbornici, da se mora cona pri Koblenzu v Porenju izprazniti 10. januarja 1930, če bo Nemčija izpolnila mirovne pogoje. Anglija od 1. 1918. ni sklenila z nobeno državo vojaških dogovorov, katere bi skrivali pred parlamentom ali Društvom narodov.

Senatni odbor proti Pilsudskemu

Varšava, 13. marca. (Tel. »Slov.«) Kljub odločnemu nastopu Pilsudskega v senatnem odboru je sedaj parlament z dvema glasovoma večino odklonil proti predlogu odbora obnovitev dispozicijskega fonda za Pilsudskega kot vojnega ministra. Nasprotno pa je senat odbil povečini druga črtanja v proračunu, ki jih je sprejel sejm, med drugim tudi črtanje dispozicijskega fonda za notranjega ministra.

Dunajska vremenska napoved. Severne Alpe: Po malem se bo vedno bolj pooblačilo, verjetnost padavin bo večja, temperatura najbrže tudi jutri nad ničlo, jačji zapačni, pozneje severozapadni vetrovi. Južne Alpe: Večinoma jasno.

Načrt zakona o nedržavnih cestah

(Dopolnilo.)

Poleg že včeraj objavljenih določil vsebuje novi načrt zakona o nedržavnih cestah še nekatera splošna določila, ki so enake važna.

Tako prepoveduje čl. 43 vsake mitnice na nasipih in nedržavnih cestah. Sedanje mitnice smejo obstati, toda samo tako dolgo, dokler jim ne poteče koncesija.

45. člen določa razdelitev oblasti v cestne okraje, ki ima vsak svoj proračun. V enem političnem okraju more biti tudi več cestnih okrajev.

Cestni okrajni odbori so pomožni organ oblastnega komisarja za vzdrževanje in gradnjo cest. Zakonski načrt določa čisto podrobno, kako je treba sestavljati proračun za ceste. Podrobno je tudi določeno, kaj vse spada v pristojnost občinskih odborov.

Upravne, politične in gradbene oblasti so dolžne, da vodijo evidenco o stanju cest. Za redno vzdrževanje cest se morejo imenovati tudi oblastni cestarji in cestni nadzorniki, ki pa ne smejo imeti večjih dohodkov od državnih.

Cestni obmejni odbor obstoji iz sedem do dvesto odbornikov in se voli za dobo treh let. Dokler se ne sestavi novi odbor, vodi posle stari. Za člana obmejnega cestnega odbora je lahko izvoljen vsak, ki ima pravico do izvolitve v občinski odbor. Število članov cestnih odborov določa oblastni komisar po velikosti cestnih okrajev.

Cestni okraj, ki ima manj ko 20.000 prebivalcev, more imeti najmanj 7 odbornikov, oni od 20.000 do 30.000 najmanj 10, do 40.000 najmanj 12 in nad 40.000 najmanj 15 odbornikov.

Sedež okrajnega cestnega odbora je praviloma v kraju, kjer prebiva načelnik odbora, toda po zaslišanju vsega cestnega odbora sme oblastni komisar odrediti tudi drug kraj.

Člani cestnega odbora vrše svoje posle praviloma brezplačno.

Ko stopi ta zakon v veljavo — in to se zgodi z razglasitvijo v »Službenih Novinah« — izgube veljavnost vsi zakoni in predpisi za nedržavne ceste, ki nasprotujejo temu zakonu.

Drobne vesti

Pariz, 13. marca. (Tel. »Slov.«) Včeraj je bila po več kot šestmesečnih pogajanjih podpisana nova grško-francoska trgovinska pogodba o paroplovstvu.

Milan, 13. marca. (Tel. »Slov.«) Italija hoče lateranske pogodbe izvršiti že pred ratifikacijo in izvesti s tem združeno prisilno razlastitev ter zgraditi nove zgradbe. Ministrski svet je danes odobrila tozadevni zakonski načrt.

Berlin, 13. marca. (Tel. »Slov.«) Ravatelj nemškega državnega kreditnega društva bo v kratkem odpotoval v Bukarešt radi pogajanj za kredit 100 milijonov mark, ki ga je ponudila Rumuniji državna zveza nemških industrijcev. Pogajanja o kreditu 500.000 funtov šterlingov z Dresdener Bank so se sedaj razbila, pa se bodo morda mogla obnoviti.

London, 13. marca. (Tel. Slov.) »Financial Times« poročajo iz Berlina: Po mnenju nemških finančnih krogov bo odbor strokovnjakov v kratkem nadaljeval v Berlinu preiskavo o nemški plačilni zmognosti.

Newyork, 13. marca. (Tel. »Slov.«) Hoover namerava bivšega podpredsednika Dawesa imenovati za poslanika v Londonu kot naslednika Houstona.

Budimpešta, 13. marca. (Tel. »Slov.«) V magnatski zbornici je trdil ministrski predsednik grof Bethlen, da je v nekaterih nasledstvenih državah (misli je pri tem posebno na Českoslovaško) statistika o narodnih manjšinah ogrožena s tem, da so se z vprašanjem narodnih manjšin mešajo verski pojmi.

London, 13. marca. (Tel. »Slov.«) V madriški študentski stavki je prišlo do demonstracij pred stanovanjem diktatorja Primo de Rivere in pred poslopjem notranjega ministrstva. Prijetih je bilo 55 oseb. Pri spopadih s policijo je bilo ranjenih 19 oseb, med temi 5 stražnikov.

Svehlava bolezen. Zdravje ministrskega predsednika Svehla se je zelo pobojšalo in bolnik potrebuje sedaj samo še daljšega odmora.

Nevarnost povodnji na Poljskem. Na Poljskem je vlada odredila vse potrebne ukrepe proti nevarnosti poplave. V Varšavi sami so že zazidali vsa kletna okna v nižje ležečih delih mesta.

Transibirska železnica. Začetkom aprila se otvori direktni železniški promet iz zapadne Evrope na Japonsko.

Nova kolektivna pogodba v Rusiji. Po dolgotrajnih pogajanjih je bila sklenjena med zastopniki strok. zvez in gospodarskih podjetij nova kolektivna pogodba. Ni pa mnogo verjetnosti, da bi sedanja pogodba obveljala, ker na novo obremenjuje industrijo za 98 milijonov rubljev, čeprav ni produkcija nič napredovala.

Novi romunski rudarski zakon. Trgov. minister Magdearu je izjavil: Dosedanji romunski rudarski zakon ni rodil pričakovanih uspehov. Manjka sodelovanja z inozemskimi organizacijami. Novi rudarski zakon ima sledeča glavna načela: 1. Ugotavlja se lastniško pravo države, spoštujejo se pa že pridobljene pravice. 2. Izvede se rudarski kataster. 3. Določa se enakopravnost inozemskega in domačega kapitala.

Pred novimi boji na Kitajskem

London, 13. marca. (Tel. Slov.) Iz Pekinga se poroča, da je neizogibno, da se bodo začele nove sovražnosti na zahodni fronti v Kjangciju, kakor tudi, da bo vlada v Nankingu strmo glavo. V Kantonu v Hankovu in drugih okrajih je bilo že proglašeno izjemno stanje ter so bili vsi moški poklicani pod orožje.

Vsi poskusi za sporazum so ostali brezuspešni in odposlanci krščanskega generala Fenga so bili odpoklicani iz Nankinga. General Feng je odločen, vztrajati na svojem izoliranem stališču in se je branil, obiskati kongres stranke, ki je za prihodnji petek sklican v Nanking.

Madjarški proračun

Budimpešta, 13. marca. (Tel. »Slov.«) V poslanski zbornici je bil predložen državni proračun za l. 1929-30. Izdatki državne uprave znašajo 920.8 milijonov, dohodki pa 923 milijonov pengö. Skupni izdatki so v primeri s proračunom za l. 1928-29 višji za 53 milijonov, od katerih odpada na povišanje plač 7.5 milijonov pengö. Ekspozé finančnega ministra navaja, da bo Madjarska še dolgo potrebovala inozemski kapital. Pripravlja se poseben zakon, ki bo vlado pooblašča h kontroli, v kake svrhe se bodo porabljala inozemska, posebno pa dolgoročna posojila. Sedaj se ne vršijo nobena pogajanja za državni kredit, zgodilo pa se bo to po likvidaciji nemških vojnih dolgov.

Iz slovaške ljudske stranke

Praga, 13. marca. (Tel. Slov.) Na skupni seji predsedstev obeh zbornic se je sklenilo, da se odločitev o poslanskih mandatih poslancev Juriga in Tomaneka, ki sta bila izključena iz Slovaške ljudske stranke, prepusti volivnemu sodišču. Baje hočeta navedena poslanca ustanoviti novo, zapadnoslovaško ljudsko stranko in lasten klub v parlamentu.

Nobile se odpovedal generalskemu činu

Milan, 13. marca. (Tel. Slov.) General Nobile se je odrekel svojem generalskemu činu in podal demisijo kot general tehničnega oddelka za zrakoplovstvo, katera je bila sprejeta. Stavljen je bil že na dispozicijo.

Ponarejalca izročena naši policiji

Budimpešta, 13. marca. (Tel. »Slov.«) Policija je izročila državnemu pravdnistvu jugoslovanska državljana Janžekoviča in Kardoša radi ponarejanja jugoslovanskih državnih papirjev.

Sestanek podonavskih borz

Dunaj, 13. marca. (Tel. »Slov.«) Tudi letos se bodo v kratkem sestali na konferenco na Dunaju voditelji ljubljanske, zagrebske, belgrajske, dunajske, praške in budimpeštanske borze. Za proučevanje razpravnih predmetov se bodo tajniki borz še ta teden sestali na Dunaju.

Darujte v radijski fond za slepce!